מסורת השס"ם

עד שיאמר פרעתי ולא פרעתי . כלומר עד שלא אמר פרעתי חייב, משאמר פרעתי פטור דכיון דכתיב ליה: דכולי עלמא צריך לקיימו . והכא בפרעון, ולא פרעון ממש קאמר ודשמר מקויים ודכולי עלמא אסור לשהות שטר פרוע : ואכלא בכותבין שובר קא מיפלגי . יש גורסין ת"ק סבר אין כותבין שובר על שטר פרוע שאתה מצריכו לשמור שוברו מן המכבריס שלא מחזיר לו ושורפו ואסור להשהותו ורבי יהודה סבר כותבין שובר ועל ידי שובר מותר לשהות שטר פרוע לצור ע"פ עצותיתו ולא היא אלא דכיון דאסור לשהות שטר פרוע אפי' על ידי שובר נמי אסור להשהותו שמא יאבד השובר וזה חוזר וגובה בו ושוב לרבי יהודה אין כותבין שובר שמעינן ליה בבבא בתרא (דף קע:) דתנן מי שפרע מקצת חובו ר' יהודה אומר יחלוף רבי יוסי אומר יכתוב שובר ור"ע ת"ק סבר כותבים שובר והכי קאמר משפרעו עליה והוציאו מלוה בשבת פטור שאינו צריך לו ולא אמרת כיון דראוי לצור ע"פ עצותיתו הוא דבעי אהדורי לצוה, לא משהי ליה שמא יבא לידי מלוה ויחזור ויתבעו ולא נמי לא מהדר ליה מלוה לא איכפת ליה לצוה, דמלוה כתב ליה לצוה שובר עילויה, ורבי יהודה סבר אין כותבין שובר הלכך צריך הוא המלוה דבעי אהדורי (ב) ולא לא מהדר ליה חוזר וגובה בו מה שפרעו דלא סגי ליה בשובר דצריך לשומרו מן העכבריס : רב אשי אמר . פעולתייהו בשהוציאו לוה הוא ומה הוא צריך לו דקאמר, ודאי לא לצור דמשום סתימת פי לוחות לא משהי ליה שמא יבא ליד המלוה אלא משהי ליה להראותו לשאר בעלי חובות ולהתהלל שהוא פורע חובותיו : סעודיא שור בכפא . משום דבעי למיבעי מיניה הך בעיי אחריתא בעא מיניה הא ואף גב דמתני' היא : לעבד . עור העומד לעבדו ועדיין לא עבדו בכמה שיעור הוצאתו: סמלגן . למר : פיס . כדי הפרס אגבא מהאמה : כפול . שני סימנין : אגמא . כיון דמנפק ומלגן לטוייה קאי שיעוריה כטוייה : אלא לעבדו . אינו עומד לעבד : דוגמא . כלומר מעבו כיון שמראין לדוגמא לומר רוצה אתה בזה: גאירא. והוא כשיעור הצריך לחירא של גרדי לכתוב פי קנה שפקעים הערב נתוה בו : קליפי אגוזים . קליפה אחה שעל קליפי האגוז : פטים . ויבולה : פוגאה . וורגל"ש : פי מכבה . קופ"ל נוחנין בגד בחמצעיתה והאי שיעורא נפיש : שלין אדם טורח בו . ואם בא לשרוחה טורה כדי פי סכבה אבל עור טורח אדם לעבד כדי קמיע,ומעובד נמי,פחות מכדי קמיע לא חשיב : תמצה . גרעינין: ואינו כבר דורעינגו מגן . דקלח לחד חבוב : כריגא . קפלון: פא מיפבר מגא . גרעינין : נימא . גרעינין : מגא כמפמגו . שאין לה בוס תיקון: קפיס . מתקנין אותו בחמיקת עפלים כמו שעושין כאן בחמיקת קליפת אגוז שקורין טגא : וכמה שיעורו . להוצאת שבת : רבעא דרבעא דפומבדיתא . רובע ליטרא של פומבדיתא דרך הסוחרים לצור משקולת של עופרת כדי שלא תפחת לפי שהמתכת בחמיקת תמיד ונפחת מאליו : קפיע . בגיר שיעוריה מכדי לצור משקולת : לכפוב גב . ותנן (גיטין דף פה:) נופו של גט הרי את מותרת לכל אדם ושמו ושמה והעדים והזמן ושיעור זה קטן מכולן : וקפני מיפס בו' . אלמא שיעור דאין מעובד נפיש : בגיגולא . לח כמו שהופסט קרי בגולא לשון בגול שהוא לח דאכתי לא חזי לעיבוד וכיון דחזי לעיבוד הוי כמעובד : אלא מל אלא לעמופא מדרס . אבל הכא עור מעובד ושאינו מעובד כצמר מנופף וכמיה דמי . שנית איתיביה ורעוני גינה בזמן שאינן זרועין שיעור הוצאתו אחת לדיעה ושורה הוא לזבל כרישה אחת אבל עור לא שני לן בין מעובד לשאינו מעובד . שלישית שתיבין שישעורין ברביעית כדי לגבל בהן . אבל פיס מגבל כדי לעשות פי כוש . ותרץ' הוא שניא בדאמיר בה שאין אדם טורח . אבל פיס [שיעורו] לעשות פי כוש . אבל הכא בעור לא שנא . תא שמע דאמר רב חייא בר אבי סשמיה דשלא ג' עורות הן וקא יהיב חלתא שיעוריי והד מנהון מצה דלא מליח ודלא קמיח ודלא עפיץ . ושיעורו ריבעא דפומבדיתא . והוא כדי לצור משקולת קטנה . (בני') [פי'] רבינו האי גאון וצ"ל צוררין משקל של אבן כדי שלא יחסר . דאלמא אליג על רב נחמן דאמר לא שנא בין מעובד לשאינו מעובד . ופרקי' בישלה שאני . ופירושה בישלה מעובד כמה שהוא בלא מלח ובישל תפסר כשמלבישין אותו על משקל או על זולתו יבש וקשה מאד (והו שהכנת) [ודרך הנוני] לצורה משקולת ולעשות מסני כלים לשמן שנקראין בכל אחד לאביי ושיעור קטן שלו הוא המפורש . וקא סמרקינן לרב נחמן שאם לא בישל העור ולא יפסד . ועדיין ראוי הוא לעיבוד שיעורו כמעובד כדי לעשות קמיע . אבל פליה וקמיח סני בפחות מן הלין . חרי שיעוריי בין לצור משקולת ובין עשיית קמיע . והכין נמי הא דתנן תעור הפליה המשה

[כ"ע קנ:]

הגהות הב"ח

(א) גמ' אדם סוכה לגבל כגיל ותיכה בכן נמחק : (ב) רש"י ד"ה ובכא בכותבין שובר וכו' דבעי אהדורי ליה לא מהדר ליה מוזר ומוכנו: טוס מה שפרעו: (ג) תוס' ד"ה אלמא וכו' דלריגא קאי כ"ע גיל התוס' סיו גורסים ובאמא וכו' מוכב הסיב כפול :

נקמן פס:

[נקמן ג.]

סס

נקמן פס: ב:

[נקמן ג.]

נעיל פת.

סס

נקמן פס:

ניסן כב. ע"ש

נעיל עו. ע"ש סוכה יח: כלים פכ"ו מ"ב

גליון השס"ם

גמ' כדי לצור כו משקולת קטנה . עיין בב"ב פס ע"ש תוס' ד"ה ולא בגל :

ת"ק סבר כותבין שובר . ומיירי שכבר יש לו שובר ולכך משפרע פטור דאין זקוק להחזיר הסטר ומחוך פירוש הקונטרס משמע שעדיין לא נכתב השובר וקשה דהרי צריך להחזירו לוה שלא ינטרך לכתוב שובר : חזי דגברא דפרע אגא . כרב אשי תניא בתוספתא דמכילתין ר' יהודה אומר אף המוציא שטר פרוע כל שהוא חייב מפני שמשמרו לבטל חוב ונאחר אמוראי קשה לרשב"א : אלמא כיון דלמוייה קאי . הוה ליה למיגקט כיון דלאריגה קאי (ג) שהוא רחוק יותר אלא שמא לאו כולהו קיימי לאריגה : כדי לכתוב עליו את הגט . סבירא ליה כרבי אליעזר דאמר עדי מסירה כרבי דגר' מאיר אין כותבין על הדפתרא דתנן בגטין (דף כא:) אין כותבין על נייר מחוק ועל הדפתרא וחכמים מכשירין ואמר בגמ' מאן חכמים ר' אליעזר וחכמים פי' בקונטרס דשיעור גט קטן מכולן דהא אסכתן דקלף כדי לכתוב עליו פרשה קטנה שבתפילין ונייר דגרע מפי שיעורו לכתוב עליו קצר מוכסין ומטמא דקלף שהוא חשוב אין מלגיטין אותו לקצר מוכסין וכן יש לפרש כאן : וקתני מיהא כדי לצור ואמר אביי . קשה לר"י דלא הוה ליה לאמוויי מילתא דאביי הכא :

קלף

*אמר רב נחמן אמר רבה בר אבוה לפי שאין אדם טורח לשרות סמנין לצבוע בהן דוגמא לאירא אלא זרעוני גינה דמקמי דזרעינהו תנן *זרעוני גינה פרות מכגרוגרת רבי יהודה בן בתירא אומר חמשה ואילו בתר דזרעינהו תנן *יבול והול הדק כדי לזבל בו קלח של כרוב דברי רבי עקיבא וחכמים אומרים כדי לזבל כרישה הא איתמר עלה *אמר רב פפא הא דזריע הא דלא זריע לפי שאין אדם טורח להוציא נימא אחת לזריעה אלא טיט דמקמי דליגבליה תניא *מודים חכמים לרבי שמעון במוציא שופכין לרה"ר ששיעורן ברביעית והוינן [בה] שופכין למאי חזו וא"ר ירמיה לגבל בהן את הטיט, ואילו בתר דגבליה תניא *טיט כדי לעשות בהן פי כור *התם נמי כדאמרן לפי שאין אדם טורח (ה) (בהן) לגבל את הטיט לעשות בו פי כור ת"ש *דאמר רבי חייא בר אבי משמיה דעולא *שלשה עורות הן מצה וחיפה ודיפתרא מצה כמשמעו דלא מליח ודלא קמיח ודלא עפיץ, וכמה שיעורו תני רב שמואל בר רב יהודה *כדי לצור בו משקולת טהורה, וכמה? אמר אביי ריבעא דפומבדיתא *דפליח ולא קמיח ולא עפיץ וכמה שיעורו כדתנן עור כדי לעשות קמיע *ריפתרא דמליח וקמיח ולא עפיץ וכמה שיעורו כדי לכתוב עליו את הגט, קתני מידת כדי לצור בו משקולת קטנה, ואמר אביי ריבעא דפומבדיתא התם בבישולא, ותנן *הבגד שלשה על שלשה למדרס, השק ד' על ד', העור ה' על ה', מפץ ו' על ו' בין למדרס בין למת ותאני עלה *הבגד והשק והעור כשיעור לטומאה כך שיעור לדוצאה *ההוא בקורטובלא :

קלף

*) אלמא ל"ל ולא ישליכו לאחות בתרי דיתות חיוב הוצאה

שלא פרעו אלא [מבקש מסנו] שובר. וכיון שיש בידו שובר לא צריך ליה. ור' יהודה סבר אין כותבין שובר והאי פרע ליה ועדיין שטר שעליו קיים.והלכך צריך ליה *)ולא עליה מיניה הוריבא.וכולהו הני סבארי אירחו במסורא דרב אשי וקאמר כ"ע כותבין שובר והכא דאיבעי למיקם מן אינשי אחרינא מחוי ליה ואל"ל חזי דנבורא דפרע אגא . ומהכא מחייב ליה ר' יהודה : בעא מיניה רבא מרב נחמן עור שיעורו בכמה א"ל תרגינא עור כדי לעשות בו קמיע ולא שנא מעובד (שלא לעבדו) שראוי לקמיע . ולא שנא שלא מעובד לעבדו ול"ש שאינו מעובד שלא לעבדו . ומנא תימרא דלא שנא לן בין מעובד בין שאינו מעובד דקאי לעבור דהא המלבן והמנפץ שהוא עומד לטויה שיעורו כשיעור טויה . ואיתיביה רבא תלת דיתיבתא לרב נחמן דאמר לא שנא לן בין מעובד לשאינו מעובד . ראשונה מסמנין שהרי השרויין שיעורן כדי לצבוע בהן (דאמא לאירא) דוגמא לאירא] . ושאינן שרויין שיעורן גדול מזה . כדי לצבוע בהן בגד קטן פי סבכא דאלמא טובא איכא בין שרויין בין שאינן שרויין ופריק רב נחמן התם שני בין שרויין ובין שאינן שרויין . דהא איתמר עלה . אמר רב נחמן אמר רבה בר אבוה לפי שאין אדם טורח לשרות סמנים לצבוע בהן (דוגמא לאירא) . והילכך אין דרך המוציא להוציא סמנים לשרות לצבוע . אבל שרויין מוציא אדם שיעור זה : אבל הכא עור מעובד כצמר מנופף וכמיה דמי . שנית איתיביה ורעוני גינה בזמן שאינן זרועין שיעור הוצאתו שנים ובזמן שהן זרועין שיעור המוציא להן זבל כרישה אחת דאלמא שני בין זרועין לשאינן זרועין . ופריק בהא נמי שאני זרעוני גינה דאמר רב פפא לפי שאין אדם טורח להוציא נימא אחת לדיעה ושורה הוא לזבל כרישה אחת אבל עור לא שני לן בין מעובד לשאינו מעובד . אבל הכא בעור לא שנא . תא שמע דאמר רב חייא בר אבי סשמיה דשלא ג' עורות הן וקא יהיב חלתא שיעוריי והד מנהון מצה דלא מליח ודלא קמיח ודלא עפיץ . ושיעורו ריבעא דפומבדיתא . והוא כדי לצור משקולת קטנה . (בני') [פי'] רבינו האי גאון וצ"ל צוררין משקל של אבן כדי שלא יחסר . דאלמא אליג על רב נחמן דאמר לא שנא בין מעובד לשאינו מעובד . ופרקי' בישלה שאני . ופירושה בישלה מעובד כמה שהוא בלא מלח ובישל תפסר כשמלבישין אותו על משקל או על זולתו יבש וקשה מאד (והו שהכנת) [ודרך הנוני] לצורה משקולת ולעשות מסני כלים לשמן שנקראין בכל אחד לאביי ושיעור קטן שלו הוא המפורש . וקא סמרקינן לרב נחמן שאם לא בישל העור ולא יפסד . ועדיין ראוי הוא לעיבוד שיעורו כמעובד כדי לעשות קמיע . אבל פליה וקמיח סני בפחות מן הלין . חרי שיעוריי בין לצור משקולת ובין עשיית קמיע . והכין נמי הא דתנן תעור הפליה המשה

על

עין משפט נר מצוה

ח א מיי' פי"ח מהלכות שבת הלכה ה :

ט ב מיי' פי"ח מהלכות שבת הלכה יד :

י ג סס הלכה יג :

[פ"ש]

יא ד סס הלכה יד :

רבינו חננאל

דזכתי נמי איכא. הכין הוא דאמרן שהבע את שטעון במנה והוציא עליו שטר . אמר שטעון שטר זה כתבתיו לו על עצמי אלא שטרעתיו אם יכול ראובן המלוה לקיים את השטר בחותמיו כולי עלמא לא פליגי שהייב שטעון במטון דאמר רב פפא האי מאן דטסיק שטרא אחבריה וא"ל שטרא דנגאנא הוא לאו כל כמיניה . אבל אם אין ראובן המלוה יכול לקיימו בחותמיו ואין נודע כי נכתב באמת אלא מדברי שטעון . מר סבר אם מודה לוה בשטר שכתבו צריך המלוה לקיימו בו ואם לא יקיטנו ואמר לוה כתבתיו ופרעתיו . הפה שאסר הוא הפה שהתיר ומר סבר כיון שהודה לוה שכתבו הרי נתקיים בכך ואין המלוה צריך לקיימו . ואם יאמר לוה כתבתיו ופרעתיו אומרי' לו הבא ראיה או תן זה המטון והילכך צריך לקיימו עכשוווקאם אבי ת"ק סבר מודה בשטר שכתבו צריך לקיימו ולא איכפת ליה ללוה אע"ג דשטרא ביד מלוה וצריך מלוה לקיימו . והילכך לוה פטור על הוצאתו דמתעסק הוא . ור' יהודה סבר מודה בשטר שכתבו אין צריך לקיימו. וצריך ליה לוה וחייב על הוצאתו. רבא אמר רב"ע מודו בשטר שכתבו צריך לקיימו . והכא בכותבין שובר קא מיפלגי. דגמ שובר פשוט בתמני' פי שפרע מקצת חובו ר' יהודה אומר יחליף ר' יוסי אומר יכתוב שובר ואמרינן עלה אמר רב הונא אמר רב אין הלכה לא כר' יהודה ולא כר' יוסי אלא ב"ד מקרעין את השטר וכותבין לו שטר אחר מזמן ראשון. ודבר זה בין בפריעת מקצת בין בפריעת השטר כולו אם אמר המלוה אבד שטרי דקאמרינן (שם) אמר ר"ה בריה דרב יהושע אפי' לס"ד כותבין שובר ה"מ אפלגא אבל אכוליה שטרא לא כתבינן. ולא היא אפי' אכולי שטרא נמי כתבינן . ופלוגתא היא דרב ושמואל אמרי אין כותבין שובר . ור' יוחנן ור"ל אמרי כותבין שובר והלכתא כותבין שובר. השתא הבא לענין לוה שהוציא את השטר בשבת אחר שפרעו קאמר רבא בכותבין שובר פלוגתייהו . ת"ק דסבר פטור קסבר כותבין שובר דאסיק אדעתי' [שמא יאמר]

נוסא שיעור הוצאת עור

תת נוסא

ריבוי דבר ראשון ל"ד ריבוי כ"ד ריבוי הוצאה ריבוי ריבוי מאיר ... הוכחה מלוה, כמו ... ל"ג אמר ל"ד ריבוי ... ל"ד ריבוי ... מבנה

קושיות על הפלג הנ"ל מאמקורות

תשובות לקושיות

נוסא (המשך) מבנה

ל"ג שלמה לקושיות ריבוי ... מאמר נוסא דאף ריבוי ריבוי הוצאה ריבוי ל"ד ריבוי אינו כפר ... ל"ד הוצאה